

Statistikdokumentation for Betalingsbalancen 2020

1 Indledning

Betalingsbalancen belyser økonomiske bevægelser mellem Danmark og udlandet. De vigtigste størrelser i betalingsbalancen er import og eksport af varer og tjenester, overskuddet (eller underskuddet) på betalingsbalancens løbende poster og nettoformuen over for udlandet (eller nettogælden). I dag ligger hovedvægten på at belyse indtægter og udgifter i forhold til udlandet. Oprindeligt lå hovedvægten på at belyse landets gæld til udlandet. Betalingsbalancen er opgjort siden 1934. En sammenhængende tidsserie findes tilbage til 2005. Betalingsbalancen opgøres i samarbejde med Danmarks Nationalbank.

2 Indhold

Betalingsbalancen er en månedlig opgørelse over værdien af de økonomiske transaktioner, der inden for en given periode foretages mellem Danmark og udlandet. Der er tre hovedkonti: løbende konto (handel med varer og tjenester, løn-, formue- og anden indkomst og løbende overførsler), kapitalkonto (typisk enkeltstående overførelser uden modydelse) og den finansielle konto (organisering af gæld og tilgodehavender i forhold til udlandet). Statistikken fordeles på modpartslande. Danmarks Nationalbank opgør Betalingsbalancens finansielle konto og Kapitalbalancen.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Betalingsbalancen er en opgørelse over værdien af de økonomiske transaktioner, der inden for en given periode foretages mellem danske resider og udenlandske resider. Betalingsbalancen løbende konto opgøres summarisk på månedsbasis, mere detaljeret på kvartalsbasis og helt detaljeret på årsbasis. I den detaljerede årlige offentliggørelse, er data fuldt geografisk fordelt på modpartsland, mens der for den kvartalsvise offentliggørelse kun offentliggøres for verdensdele og udvalgte lande. Betalingsbalancen kan opdeles i tre hovedkonti plus en særlig post, der benævnes 'fejl og udeladelser': A. Løbende konto omfatter transaktioner (indtægter og udgifter), som direkte påvirker den disponible indkomst og dermed forbruget af varer og tjenester. B. Kapitalkonto omfatter nogle særlige transaktioner af éngangskaraktér. C. Finansiell konto vedrører transaktioner, som ændrer de finansielle aktiver og passiver over for udlandet. En enkeltstående transaktion på den løbende konto vil altid give anledning til en modsvarende transaktion på den finansielle konto. D. Fejl og udeladelser beregnes residualt, og er udtryk for forskellen mellem de samlede nettotransaktioner på den løbende konto og kapital kontoen over for nettotransaktionerne på den finansielle konto, og afspejler dermed fejl og udeladelser i en af de tre hovedkonti.

Under løbende konto (A) føres hovedposterne: Varer, Tjenester, Løn-, Formue- og Anden indkomst samt Løbende overførsler. Disse poster er yderligere underopdelt i de mest detaljerede tabeller. Ud over posterne er data underopdelt på indtægter, udgifter og nettoindtægter, modpartsland samt periode. På kapitalkontoen (B) føres forskellige indtægter og udgifter af éngangskaraktér. En hovedgruppe er afhændelse og erhvervelse af rettigheder til ikke-producerede og ikke-finansielle aktiver (fx varemærker). En anden hovedgruppe er kapitaloverførsler, som fx kan være tilskud til investeringer i forbindelse med udviklingsbistand. Den løbende konto udtrykker, om der til forbrug og investering er anvendt mere eller mindre end de indkomster, som netto er til rådighed for danskerne. Et underskud på betalingsbalancens løbende poster er således udtryk for, at udlandet har stillet en del af deres økonomiske ressourcer til rådighed for Danmark. Dette forekommer kun i sjældne tilfælde uden en modydelse, idet udlandet normalt vil afkræve Danmark et afkast af de overførte ressourcer, fx i form af rentebetalinger på ydede lån. Den løbende konto er den delbalance, der ofte påkalder sig størst opmærksomhed – og i daglig tale er udtrykket over- eller underskud på betalingsbalancen synonymt med over- eller underskud på betalingsbalancens løbende konto. Andre interessante nøgletal i den løbende konto er den samlede import og eksport af varer og tjenester. Den finansielle konto (C) opgøres af Danmark Nationalbank og er nærmere beskrevet på Nationalbanken hjemmeside.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

I EU's forordning for betalingsbalancen, fremgår detaljeringsniveauet for leverancer til Eurostat for både poster, strøm, modpartsland og perioder, og den nationale opgørelse følger med enkelte undtagelser dette detaljerings niveau. Grupperingerne af posterne i betalingsbalancen er baseret på den internationale betalingsbalancemanual, som er udsendt af IMF senest i 2009 (BPM6). Den nationale opgørelse af underkomponenten "overførsler" afviger fra de internationale anbefalinger, da der ikke skelnes mellem den private og den offentlige sektor. Se en oversigt over detaljeringsniveauet og beskrivelse af de koder der indgår i opgørelsen af [betalingsbalancen](#). Definitionen af geografiske områder og grupperinger følger Eurostats anvisninger derom for betalingsbalance (Balance of Payments Vademecum), som er baseret på det [internationale samarbejde for statistik og metadata](#) (SDMX). Nomenklaturen følger ISO 3166-1 alpha-2 standarden, men enkelte geografiske områder er inkluderet i andre lande. Se en oversigt over hvilke geografiske områder der er inkluderet i andre [lande](#). For de økonomiske zoner, dvs. grupperinger af lande, som ikke er afhængig af et lands fysiske beliggenhed, skal det bemærkes at betalingsbalancen opgøres efter et såkaldt "fixed composition" begreb, som betyder at en given gruppering indeholder de samme lande for hele statistikkens periode, uanset om en givent land var medlem af gruppen i den pågældende periode eller ej. En anden måde at opgøre grupperinger på er det såkaldte "changing composition" begreb, hvor landene kun indgår i grupperingen, hvis de har været medlem af gruppen i den givne periode. I betalingsbalancen opgøres der data for følgende økonomiske zoner: EU og Ikke EU, Eurozone og ikke Eurozone, OECD og Internationale organisationer. Se en oversigt over [økonomiske zoner og de internationale organisationer](#).

2.3 Sektordækning

Statistikken opgøres for hele økonomien under ét.

2.4 Begreber og definitioner

Residens: Residens er et udtryk for hvor i verden en given person eller virksomhed er hjemmehørende i statistisk forstand. Det har ikke noget at gøre med statsborgerskab eller ejerskabet over virksomheden, men udelukkende at bestemme i hvilket lands statistik en given aktør skal indgå.

Resident person: En resident person er en person, som er permanent bosiddende i Danmark, eller en person, som har været eller agter at være bosiddende i Danmark i mere end ét år. Studerende og personer i sygdomsbehandling forbliver dog residerter i deres hjemland, selv om de skulle opholde sig mere end et år i Danmark i forbindelse med deres studier eller behandling.

Resident virksomhed: En resident virksomhed er en virksomhed, som har et økonomisk interesseltyngdepunkt (udøver økonomiske aktiviteter) i Danmark gennem længere tid (mere end ét år). Det betyder, at filialer eller datterselskaber af udenlandske virksomheder regnes som residente virksomheder i Danmark. For virksomheder, der udfører bygge- og anlægsaktivitet, defineres residens udelukkende ud fra om virksomhederne har etableret sig i værtslandet. Hvis de ikke har oprettet et selskab i det land, hvor de opererer, anses de ikke som residente i landet, selvom den økonomiske aktivitet varer i mere end et år.

Merchanting: En aktivitet, hvor en mellemhandler, der er resident i Danmark, køber varer fra en udenlandsk resident og sælger dem til en udenlandsk resident, uden af varen kommer til Danmark. I opgørelsen af betalingsbalancen, indgår avancen for merchanting aktivitet (dvs. salgspris fratrasket købspris) som eksport af varer til det land hvor varen ender.

Geografisk fordeling: Det er ejerskiftet og ikke en fysisk tilstedeværelse, der er det væsentlige for bestemmelsen af modpartslandet i betalingsbalancen. Derfor viser geografien for fx tjenestehandlen ikke hvor tjenesten rent fysisk er leveret, men derimod det land, hvor modparten er resident. En dansk advokat kan således bistå en engelsk kunde i en sag i Tyskland. Tjenesteydelsen (den juridiske bistand) finder sted i Tyskland, men tjenestehandlen foregår mellem Danmark og Storbritannien.

I betalingsbalancen gælder princippet om ejerskifte også for handel med varer, men indsamlingen af udenrigshandel med varer følger princippet om grænsepassage. Det vil sige, at geografien for varehandlen viser det land, som en given vare er importeret fra eller eksporteret til, uanset om kunden er resident i dette land eller ej. Af praktiske årsager bruges dette princip også for varer i betalingsbalancen. Oftest er der dog en nær sammenhæng mellem residens og bestemmelsesland for varer og tjenester, og dermed er geografien som følge af principperne om ejerskifte og grænsepassage ofte sammenfaldende. For formueindkomsten er den geografiske fordeling af renter og udbytter af porteføljeinvesteringer påvirket af, at papirerne i vid udstrækning er deponeret i Euroclear og Clearstream, som er hjemmehørende i Belgien hhv. Luxembourg. Det indebærer, at disse to lande er overvurderede som holderlande. Fordelingen af formueindkomst fra direkte investeringer påvirkes af, at der indsamles oplysninger om det første modpartsland. Da direkte investeringer ofte sker via holdingselskaber, vil lande, der er hjemsted for holdingselskaber, være overrepræsenterede, i forhold til virksomhedernes opfattelse af hvor de rent faktisk investerer (det ultimative investeringsland).

2.5 Enheder

Økonomiske transaktioner mellem en dansk og en udenlandsk resident.

2.6 Population

Populationen er alle danske resider, som har økonomiske transaktioner med udenlandske resider.

2.7 Geografisk dækning

Danmark, eksklusiv Færøerne og Grønland.

2.8 Tidsperiode

Inden for det aktuelle beregningsregime (BPM6) er statistikken opgjort fra 2005 og frem.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Statistikken opgøres i mio. danske kroner.

2.11 Referencetid

Betalingsbalancen opgøres på måned, kvartal og år, og dækker de transaktioner, der er foretaget indenfor dette tidsrum.

2.12 Hyppighed

Oplysninger om betalingsbalancen offentliggøres månedligt.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Statistikken om betalingsbalance udarbejdes i henhold til [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) Nr. 184/2005](#) af 12. januar 2005 om Fællesskabsstatistikker over betalingsbalance, international handel med tjenester og udenlandske direkte investeringer med tilhørende kommissionsforordninger.

2.14 Indberetningsbyrde

Kilde data stammer i høj grad fra andre statistikker, så indberetningsbyrden, der kan knyttes til produktionen af betalingsbalancens løbende poster, er inkluderet i kildestatistikernes opgørelse af indberetningsbyrde.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan findes på statistikens emneside om [Betalings- og kapitalbalance](#)

3 Statistisk behandling

Statistikken opgøres hovedsagelig på grundlag af andre statistikker. Kilderne anvendes dels direkte og dels som grundlag for beregninger over udviklingen. Validering af kilderne sker hovedsagelig i forbindelse med udarbejdelsen af andre statistikker, men der foretages særlige valideringer på tværs af udvalgte kilder, for at sikre konsistens mellem kilderne. Valideringen er især målrettet virksomhedernes internationale organisering af produktionen. Kilderne behandles således, at der kan produceres månedlige opgørelser af betalingsbalancen, selv om nogle kilder er opgjort på kvartaler eller år.

3.1 Kilder

Statistikken opgøres på grundlag af en række tællinger, statistikker og administrative data. Nedenfor er de vigtigste kilder opsummeret: - Statistikken for Udenrigshandel med varer inkl. supplerende oplysninger om de enkelte transaktioners art - Statistikken for Udenrigshandel med tjenester - Supplerende oplysninger om virksomheder, som indhentes i tællingen Udenrigshandel med tjenester: Handel med varer som ikke krydser den danske grænse Justering af prisen på varer, som har krydset den danske grænse Ensidige overførsler til og fra udlandet Handel med ikke-producerede ikke-finansielle aktiver med udlandet (fx varemærker og fodboldspilleres licens til at spille klubfodbold) Forsikringspræmier og erstatninger til og fra udlandet - Nationalbankens opgørelse af danske residents formueindkomst til og fra udlandet - Oplysninger om offentlige forvaltning og service - Oplysninger om danske residents løn og overførsler fra udlandet og udenlandske residents løn og overførsler fra Danmark - Oplysninger om import af illegale varer - Undersøgelse af udenlandske ambassader og internationale organisationers forbrug i Danmark

3.2 Indsamlingshyppighed

Langt størstedelen af betalingsbalancens kilder er tilgængelige på månedsbasis, mens enkelte leveres kvartalsvist og årligt.

De data som kun er tilgængelige kvartalsvist og årligt fremskrives for de måneder hvor data ikke er tilgængelig.

3.3 Indsamlingsmetode

Data til betalingsbalancens løbende poster hentes fra eksisterende statistikker og interne leverancer i Danmark Statistik.

3.4 Datavalidering

Når data leveres til betalingsbalancen viser et system hvilke kilder der er modtaget og den nyeste periode for en given kilde. De kilder, der ikke fremskrives for, skal være indlæst før betalingsbalancen kan offentliggøres. Når data modtages fra de forskellige kilder, er der allerede udført en validering fra leverandøren af kilden, da disse data indgår i andre statistikker, men der laves et tjek for om data indeholder gyldige lande og gyldige koder. Evt. ugyldige lande eller koder undersøges i samarbejde med kildeleverandøren og rettes enten ved kilden eller i betalingsbalancens valideringsmodel. Værdien af data, som indgår i statistikken valideres på makro niveau. Det gøres ved at undersøge udviklingen i de overordnede poster Varer, Tjenester, Lønindkomst, Formueindkomst og løbende overførsler. Hvis der sker en relativ eller absolut stor stigning eller stort fald, undersøges posten nærmere, og kildeleverandøren kontaktes for at bekræfte udviklingen. Udover den validering, der er allerede foretaget for kilderne fra leverandørerne, laves der i betalingsbalancen en validering på tværs af kilder. For hvert måned valideres data indberettet til udenrigshandel med varer og tællingen udenrigshandel med tjenester på virksomhedsniveau for konsistens på forarbejdning og bygge- og anlægsaktivitet.

Forarbejdning Konsistens på virksomhedsniveau for virksomheder der er involveret i forarbejdning af varer her i landet eller i udlandet, sikres ved at sammenligne de transaktioner, som er flaget som varer der krydser grænsen i forbindelse med forarbejdning, til udenrigshandel med varer med de transaktioner om køb og salg af forarbejdningsydelser der indberettes til udenrigshandel med tjenester. For at sikre det fulde billede tilføjes der størrelser for køb af råvarer i udlandet i forbindelse med forarbejdning i udlandet og salg efter forarbejdning i udlandet, som benyttes i betalingsbalancens opgørelse af varer, og som indsamles som supplerende information i tællingen udenrigshandel med tjenester. Er der et handelsmønster i indberetningerne til udenrigshandel med varer, sikres det at forarbejdningsydelsen er indberettet til udenrigshandel med tjenester og omvendt. Hvis handelsmønsteret i udenrigshandel med varer indikerer, at der sendes varer til forarbejdning i udlandet som ikke returneres til Danmark, kontrolleres at disse er indberettet som salg af varer efter forarbejdning i udlandet.

Bygge og anlæg Danske virksomheders bygge- og anlægsaktivitet i udlandet indberettes til udenrigshandel med tjenester. I disse bygge og anlægsaktiviteter indgår der ofte varer, som er produceret i Danmark. I udenrigshandel med varer, flages varer, som udgår til bygge- og anlægsaktivitet i udlandet, med en særlig kode. Der udføres et konsistentstjek for at sikre at der er sammenhæng mellem virksomhedernes indberetning til udenrigshandel med varer og udenrigshandel med tjenester. Derudover foretages der et årligt konsistentstjek på tværs af en række kilder for de koncerner der har mest betydning for betalingsbalancen, statistikken udenrigshandel med varer og statistikken udenrigshandel med tjenester. Valideringen inddrager bl.a. regnskabsstatistikken, og har til hensigt at sikre, at virksomhederne i de udvalgte koncerner ikke under- eller overrapporterer handel med varer og tjenester.

3.5 Databehandling

I betalingsbalancens produktionssystem omdannes alle kilder til betalingsbalancens begreber og metode. For statistikilden Udenrigshandel med varer, foretages der i betalingsbalancen en korrektion fra et grænsepassageprincip, hvor princippet er at transaktioner tælles op, når en vare krydser den danske grænse, til ejerskifteprincip, hvor transaktioner tælles op, når der sker et ejerskifte mellem en dansk og en udenlandsk resident. Endvidere opgøres værdien af importen i betalingsbalancen, som værdien ved grænsen til afsenderlandet (den såkaldte FOB værdi), hvor den i statistikken udenrigshandel med varer, opgøres til værdien ved grænsen til Danmark (den såkaldte CIF værdi). Forskellen mellem den faktisk betalte pris (faktura værdien) og værdien ved den danske grænse (FOB) anses som fragttjenester, og fordeles på hhv. transporttjenester og forsikringstjenester for både import og eksport. I overgangen fra grænsepassageprincip til ejerskifteprincip, bruges især information om transaktionsart, som indsamles i tællingen for

udenrigshandel med varer. Denne information fortæller, om der i grænsepassagen har været et ejerskifte. Eksempler på grænsepassage uden ejerskifte kan være når varer krydser grænsen med henblik på forarbejdning. Her vil ejerskabet af de forarbejdede varer forblive hos ejeren af varerne, mens de forarbejdes i et andet land. Et andet eksempel er varer som sendes retur. Derudover korrigeres der for varehandel, som indgår i bygge- og anlægsaktiviteter med udenlandsk modpart, da værdien af varer, der indgår i bygge- og anlægsprojekter, anses som en del af bygge- og anlægstjenesten i betalingsbalancen. Evt. værdiforringelser og prisjusteringer på varer, som allerede har krydset grænsen, korrigeres også i betalingsbalancen. Ud over statistikken for udenrigshandel med varer, indgår varehandel med ikke-residente, som ikke krydser den danske grænse, også i betalingsbalancens varebegreb. Det drejer sig bl.a. om varer som er købt eller solgt i forbindelse med forarbejdning i udlandet, om varer der købes og sælges i udlandet uden at krydse den danske grænse (merchandise) og om fartøjers køb af proviantering og brændstof i udlandet (fx skibes køb af brændstof i fremmed havn). På [Betalingsbalancens emneside](#) er overgangen fra varebegrebet i udenrigshandel med varer til betalingsbalancens varebegreb nærmere beskrevet. Statistikilden Udenrigshandel med tjenester indgår direkte i betalingsbalancens opgørelse af tjenester uden yderligere korrektioner. I beregningen af lønindkomst er den primære kilde en intern leverance om danske residents løn fra udlandet og udenlandske residents løn fra Danmark. Informationen om udenlandske residents løn fra Danmark kommer fra E-indkomst registeret og danske residents løn fra udlandet er baseret på skatteoplysninger. Disse data suppleres med oplysninger om løn til ansatte på ambassader og internationale organisationer i Danmark og i udlandet. I beregningen af formueindkomst korrigeres data modtaget fra Danmarks Nationalbank for den del af rentebetalingerne, som anses som tjenestebidrag (den såkaldte FISIM beregning). Der suppleres med en beregnet formueindkomst fra den tekniske formue der ligger i pension, forsikring og investeringsforeninger (Den tekniske formue kan fx være de akkumulerede præmie betalinger man har indbetalt til et forsikringselskab). Anden indkomst udgøres navnlig af produkt- og importskatter og af subsidier, som i praksis alle vedrører beløb, der afregnes i medfør til EU's fælles landbrugspolitik. Til denne gruppe hører også leje af naturgivne ressourcer som fx leje af ret til fiskeri. I beregningen af løbende overførsler er leverancen om offentlig forvaltning og service den primære kilde, og denne kilde dækker bl.a. Danmarks bidrag til EU, Grønland og Færøerne samt andre internationale institutioner, men også overførsler til Danmark, såsom EU subsidier til landbrug. Som supplement til denne kilde indgår virksomhedernes betalte præmier/bidrag og erstatninger/udbetalinger til forsikring og pension indberettet til tællingen Udenrigshandel med tjenester samt den formueindkomst, der blev beregnet af den tekniske formue i pension og forsikring, der anses som betalte præmier/bidrag. Fra tællingen Udenrigshandel med tjenester indgår også virksomheders overførsler til eller fra udlandet uden modydelse, hvilket fx kan dække over privat bistand eller EU midler. Endvidere kommer der fra kilden om danskeres løn fra udlandet og udlændinges løn fra Danmark information om betalinger til pensioner og lign. og indkomstskat. Der beregnes en skat på udbyttebetalinger for udlændinge på baggrund af oplysninger om udbyttebetalinger fra Danmarks Nationalbank, og denne skat nedskrives med oplysninger om refusion af udbytteskat fra offentlig forvaltning og service. Oplysninger om private overførsler til udlandet og udlændinges overførsler til private i Danmark er beregnes ved at fremskrive det senest kendte estimat for denne aktivitet med en indeks for prisudviklingen. Kapitalkontoen består dels af oplysninger fra tællingen Udenrigshandel med tjenester om virksomhedernes køb og salg af ikke-producerede ikke-finansielle aktiver (såsom varemærker og fodboldspiller licenser) og dels af oplysninger fra offentlig forvaltning og service om investeringstilskud mv. Data som ikke modtages på månedsniveau fordeles enten på baggrund af en variabel der er tilgængelige på månedsbasis, eller divideres med tre eller 12 for hhv. kvartalsdata eller årsdata. Når betalingsbalancen offentliggøres, bliver de beregnede data arkiveret på det mest detaljerede niveau. Grupperinger for poster og lande beregnes på baggrund af såkaldte mastere, der angiver sammenhængen mellem de detaljerede poster/lande og de relevante grupperinger for en given periode.

3.6 Korrektion

Løbende kontos hovedposter (varer, tjenester, indkomst og løbende overførsler) korrigeres for normale sæsonudsving. Alle poster er fordelt på indtægter og udgifter samt EU og verden uden for EU. Data sæsonkorrigeres ved hjælp af X-12-ARIMA med fast modelvalg, som undersøges én gang om året. Der bliver korrigeret for påske, handelsdage og skudår, hvis disse effekter er signifikante. Der foretages ikke årsafstemning, og der kan derfor forekomme mindre forskelle imellem de faktiske og de sæsonkorrigerede tal på årsbasis.

4 Relevans

Offentliggørelsen af betalingsbalancen, særligt den månedlige opgørelse, er ofte forbundet med stor interesse fra offentligheden. Statistikken bruges særligt af ministerier, politikere og økonomiske interessenter. Betalingsbalancen bruges desuden i opstillingen af nationalregnskabet.

4.1 Brugerbehov

Betalingsbalancestatistikken indgår traditionelt som en af de vigtigste baggrundsoplysninger i tilrettelæggelsen af landets økonomiske politik. Vigtige brugere er således de økonomiske ministeriers departementer. Statistikken bruges endvidere i opstillingen af nationalregnskabet. Statistikken udgør Danmarks bidrag til opgørelsen af EU's betalingsbalance. Særligt betalingsbalancens opgørelse af handel med varer og tjenester er interessant for konjunkturudviklingen, da statistikkerne for udenrigshandel med varer og udenrigshandel med tjenester ikke kan uden videre kan ligges sammen, da de ikke bruger samme metodiske grundlag (grænsepassage kontra ejerskifte).

4.2 Brugertilfredshed

Brugerne høres løbende og i forbindelse med Brugerudvalg for økonomisk statistik. Der har været ønske om højere geografisk detaljeringsgrad på månedlige offentliggørelser af betalingsbalancen.

4.3 Fuldstændighed af data

I den danske betalingsbalance offentliggøres der data stort set svarende til kravene til indberetning til Eurostat. I nogle få tilfælde offentliggøres der flere serier, og i andre få tilfælde, hvor usikkerheden anses for stor til at åbne for selvstændig offentliggørelse, aggregeres der henover indberettede serier.

5 Præcision og pålidelighed

Der vil være usikkerhed forbundet med de første opgørelser af en periode, da vigtige oplysninger først fremkommer på et senere tidspunkt. Dækningen er høj, da der er særlig fokus på dækningen i de største kilder. Den største kilde til fejl er målefejl i de kilder, der er skemabaseret. Der foretages løbende validering, hvorfor præcisionen i de første offentliggørelser er lavere, da det er tidskrævende at udrede valideringerne. De beregninger og modelantagelser der er i opgørelsen, vurderes ikke at påvirke den samlede præcision af hovedposterne i betalingsbalancen.

5.1 Samlet præcision

Overgangen til nye kilder og metoder, som er sket fra og med opgørelsen for januar 2005, har uundgåeligt været forbundet med indkøringsproblemer. Disse har medført, at opgørelsen i et par år har været behæftet med større usikkerhed end normalt. Usikkerheden har i særlig grad været knyttet til tjensteposten, idet det er her, de største ændringer er sket. Se i øvrigt: statistikdokumentationen for [Udenrigshandel med tjenester](#). Der foreligger ingen måling af usikkerheden. I september 2014 overgik betalingsbalancen til nye internationale retningslinjer (BPM6). I forbindelse med implementeringen af de nye retningslinjer blev oplysningerne på tjenesteskemaet udvidet med bl.a. salg af varer i udlandet efter forarbejdning i udlandet. Dette åbnede muligheden for en mere direkte sammenligning med oplysninger indberettet til andre statistikker. På den baggrund har Danmarks Statistik i oktober 2015 gennemført en systematisk kortlægning af udvalgte større virksomheders aktiviteter i udlandet. Gennemgangen har afdækket et behov for at revidere betalingsbalancen. Der blev derfor gennemført en revision af perioden 2005-2014 i oktober 2016. Størstedelen af indtægterne og udgifterne på betalingsbalancens løbende poster kommer fra statistikkerne om Udenrigshandel med varer og Udenrigshandel med tjenester (samt de supplerende oplysninger fra tællingen Udenrigshandel med tjenester), oplysningerne fra Danmarks Nationalbank om formueindkomst og oplysningerne om overførsler til og fra udlandet fra offentlig forvaltning og services. De vigtigste kilder til betalingsbalancen, er baseret på månedlige data, hvorfor pludselige ændringer i aktiviteten, bl.a. som følge af Covid-19 situationen i foråret 2020, vil blive fanget i disse kilder. For nogle udvalgte kilder, er der i foretaget særlige justeringer i handlen med luftransport og rejser, for at fange det forventede fald som følge af Covid-19 situationen.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Betalingsbalancen arver de stikprøveusikkerheder der er i de kilder, som indgår i statistikken. Se evt. mere om stikprøve usikkerhed i statistikdokumentationen for [Udenrigshandel med tjenester](#) og [Udenrigshandel med varer](#), som er de største forventede bidragsydere til stikprøveusikkerhed for betalingsbalancen.

5.3 Anden usikkerhed

Betalingsbalancen opgøres efter det dobbelte bogholderis princip. Enhver transaktion giver anledning til to poster, én på indtægtssiden og én på udgiftssiden. Anvendelsen af dette princip medfører, at betalingsbalancen, dvs. alle tre hovedkonti (løbende konto, finansielle konto og kapitalkontoen) under ét, altid vil balancere i den forstand, at summen af indtægter er lig summen af udgifter, når der ses bort fra unøjagtigheder i den statistiske opgørelse, de såkaldte fejl og udeladelser. Idet betalingsbalancen baseres på andre statistikker, vil de usikkerheder, herunder stikprøveusikkerhed, som disse statistikker er forbundet med, også gøre sig gældende for betalingsbalancen. Derudover er der for nogle mindre kilder utilstrækkelig dækning som følge af manglende kilder, hvilket især gælder for personlige overførsler til og fra udlandet.

For statistikken Udenrigshandel med tjenester opdateres grundlaget for populationen hvert femte år, hvilket betyder, at der især ved udgangen af den femårige periode er en øget usikkerhed som følge af om populationen er præcist defineret. Fra og med tællingsåret 2019, er metoden til at opdatere populationen for udenrigshandel med tjenester ændres til en rullende årlige opdatering, hvilket forventes at øge præcisionen af populationen.

Arbejdet med de største danske virksomheder, og deres rolle i de globale værdikæder, giver ofte anledning til større revisioner for danske virksomheders produktion i udlandet. Arbejdet med at kortlægge disse selskabers struktur og produktions setup er en tidskrævende og vanskelig opgave, som ofte strækker sig over flere måneder.

De korrektioner der laves til statistikken udenrigshandel med varer, er ofte baseret på indsamlede data, som har en anden afgrænsning end de øvrige oplysninger der indsamles i tællingen. Det betyder at kvaliteten af disse data ofte er lavere. Der foretages en kvalitetssikring for at sikre imod manglende handel og korrekt klassificering.

Opgørelsen af den geografiske modpart for formueindkomsten for porteføljebetalinger fra Danmark til udlandet (udgifter) har indtil 3. kvartal 2019 været fordelt på baggrund af hvor betalingerne bliver sendt hen. Ofte bliver betalingerne sendt til det sted, hvor evt. værdipapirer ligger i depot, og det afspejler ikke nødvendigvis geografien på ejeren af værdipapiret. Fra og med 3. kvartal 2019 er udgifterne for formueindkomst af porteføljeinvesteringer ikke landefordelt i statistikbanken, da disse informationer ikke er tilgængelige i kilderne for opgørelsen af porteføljebetalinger til udlandet. Der arbejdes internationalt på en løsning til at fordele porteføljebetalinger på geografi. Det anbefales, at man ikke beregner en nettoindtægt på landeniveau for de løbende poster, formueindkomst og porteføljeinvesteringer.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

I forhold til betalingsbalancen i andre lande, der er sammenlignelige mht. størrelse og udvikling, anses den danske betalingsbalance som værende af god kvalitet. EU vurderer i sin årlige kvalitetsvurdering, at kvaliteten af statistikken lever op til EU-kravene.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Efter første offentliggørelse af betalingsbalancen bliver denne løbende korrigeret, efterhånden som supplerende eller korrigeret statistisk materiale fremkommer. For formueindkomst fra direkte investeringer erstattes de foreløbige skøn først af indberettede data op til 22 måneder efter referenceperiodens afslutning og er dermed forbundet med større usikkerhed end de øvrige data. Det er fast praksis, at der i slutningen af september foretages fastlåsning af månederne i det foregående år. Samtidig revideres månederne i året før dette og låses atter. Det sidstnævnte år revideres internt i oktober mht. at kunne indgå i endelige beregninger af nationalregnskabet. Dette år bliver således endeligt i betalingsbalancen den følgende september.

Historisk set har der været særligt store revisioner i udenrigshandel med tjenester, som følge af opdatering af populationsgrundlaget i 2009, 2014 og 2019. Fra tællingsåret 2019 påbegyndes en overgang fra en femårig til en årlig opdatering. Det forventes at den nye metode fremover vil begrænse de revisioner, der kommer fra usikkerheden om populationen.

Ved offentliggørelsen d. 8. februar 2021, blev fordelingen af varetype på betalingsbalancens varepost ekstrasordinært justeret for perioden 2010 til 2019. Dette har ikke medført ændringer i den samlede import og eksport af varer, men blot fordelingen på varetyper.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken udkommer kvartalsvis ca. 40 dage efter referenceperiodens afslutning. Hovedresultater udkommer månedsvis ca. 40 dage efter vedkommende måneds udløb. Den endelige statistik udkommer ca. tre år efter referencetidens udløb. Punktligheden er særdeles høj.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Første offentliggørelse udkommer ca. 40 dage efter slutningen af referenceperioden. Dette gælder såvel for månedsoplysninger, der alene bringes på hovedposter, som for kvartalsoplysninger, der bringes mere detaljeret. Fuld landefordeling offentliggøres for årstal ca. 9 måneder efter vedkommende år. Det er fast praksis, at der i september foretages fastlåsning af månederne i det foregående år. Samtidig revideres månederne i året før dette og låses atter. Den sidste revision foretages i forbindelse med, at det endelige nationalregnskab opstilles i år $t+3$, idet endelige betalingsbalancetal offentliggøres i september.

6.2 Publikationspunktlighed

Punktligheden er særdeles høj. Statistikken publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt, der meddeles på Danmarks Statistiks hjemmeside mindst tre måneder i forvejen.

7 Sammenlignelighed

Udarbejdelsen af betalingsbalancen følger IMF's manual herfor og er ført tilbage til 2005. Der er således sammenlignelighed med andre lande, som følger samme manual og tilbage til 2005. For de detaljerede poster er der ikke sammenlignelighed med de serier før 2005. Statistikken udenrigshandel med tjenester indgår direkte i opgørelsen af betalingsbalancen. For udenrigshandel med varer er der metodiske forskelle, hvorfor der er afvig mellem de to statistikker. Betalingsbalancen er en del af nationalregnskabet og indgår direkte som konto for udland i sektoropstillingen af nationalregnskabet.

7.1 International sammenlignelighed

Den danske betalingsbalance følger internationale retningslinjer og er derfor sammenlignelig med andre udviklede landes betalingsbalancer, såfremt de følger anvisningerne angivet i 6. udgave betalingsbalance manualen udgivet af IMF eller 2008 udgaven Nationalregnskabets manuel (SNA) udgivet af FN.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Der er udarbejdet betalingsbalanceopgørelser siden 1934, men fra 1949 er opgørelserne tilpasset den form, der anvendes af IMF. Frem til 1997 findes der for hovedposterne, varer, tjenester, indkomst og overførsler, meget lange serier uden nævneværdige brud. Fra og med 1988 foreligger opgørelsen med de vigtigste poster tilpasset IMF's manual fra 1993 for betalingsbalancen (den femte manual). Fra og med 2005 foreligger opgørelsen tilpasset IMF's manual fra 2009 for betalingsbalancen (den sjette manual). I hovedrevisionen i 2014 blev data revideret tilbage til 2005. Brud: Behandlingen af rentebetalinger i forbindelse med finansielle derivater er tilpasset nye internationale retningslinjer herom fra og med 1997. Dette medfører beskedne ændringer af balancen for formueindkomst, men betydelige ændringer for formueindkomstens bruttobeløb, dvs. indtægter og udgifter. Import og eksport af tjenester blev øget med omkring 30 mia. kr. fra og med året 1999. Denne ændring skyldes en øget detaljeringsgrad i kildematerialet til opgørelsen af tjenester, som resulterede i at nogle transaktioner, som før var nettoficeret, nu blev indberettet på bruttostrømmene. Fra og med januar 2005 er der anvendt et nyt kilde- og metodegrundlag til opgørelsen af betalingsbalancen. Den tidligere kilde til opgørelse af tjenestehandel, Nationalbankens betalingsstatistik, er bortfaldet, og statistikken over Udenrigshandel med tjenester er kommet til. Læs evt. mere om metoden for opgørelse af udenrigshandel med tjenester i statistikdokumentationen for [Udenrigshandel med tjenester](#). Ændringerne i kilden har givet databrud på stort set alle poster i større eller mindre grad. Der er dog opfattelsen, at overskuddet på betalingsbalancens løbende poster, er opgjort uden nævneværdige brud. I forbindelse med den nye integrerede formidling af Udenrigshandel med varer, Udenrigshandel med tjenester og betalingsbalancen, som første gang udkom 11. januar 2021, er de metodiske forskelle som følge af grænsepassage princippet i Udenrigshandel med varer og ejerskifteprincippet i betalingsbalancen, blevet fordelt på typen af varer (se mere om de metodiske forskelle i afsnittet Sammenhæng med anden statistik). Tidligere kunne man i betalingsbalancen ikke se hvilken type varer der var blevet handlet. Metoden til at fordele de metodiske forskelle på typen af varer er blevet forbedret, så den nu er mere præcis, og derfor vil der fra offentliggørelsen d. 8. februar 2021, være reviderede tal for fordelingen af varetyper i statistikbanken tilbage til året 2010. Præciseringerne kommer primært som følge af bedre metoder til at fordele især fragt på import, varer til forarbejdning og prisjusteringer på varer der har krydset grænsen for de historiske tal. Se evt. en oversigt over ændringerne i denne [tabel over ændringer som følge af ny metode til at fordeling af betalingsbalancens varehandel](#). Ændringerne betyder at tallene i NYT'en offentliggjort d. 11. januar 2021 ikke er helt sammenlignelige med de tal der offentliggøres efter d. 8. februar 2021.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Betalingsbalancens varebegreb er metodisk anderledes opgjort end statistikken for udenrigshandel med varer. I betalingsbalancen opereres der med et ejerskifteprincip mens der i statistikken over udenrigshandel med varer opereres med et grænsepassageprincip. Derudover opgøres værdien af varer ved afsenders grænse (den såkaldte FOB værdi) i betalingsbalancen, mens statistikken over udenrigshandel med varer opgør importen ved importørens grænse (den såkaldte CIF værdi) og eksporten ved eksportørens grænse (FOB). De væsentligste forskelle mellem statistikken over udenrigshandel med varer og betalingsbalancens opgørelse af varer er køb og salg af varer der ikke krydser den danske grænse, hvilket bl.a. dækker over køb og salg i forbindelse med forarbejdning af varer i udlandet og køb og salg af varer der ikke krydser dansk grænser (merchanting), samt danske fartøjers køb af varer i udlandet (fx danske skibes køb af brændstof i fremmed havn). Se evt. [betalingsbalancens emneside](#) for en fyldestgørende beskrivelse over forskellene mellem de to begreber. Betalingsbalancens opgørelse af tjenester er identisk med statistikken over udenrigshandel med tjenester. Betalingsbalancen er identisk med nationalregnskabet konto for udland, og indgår i beregningen af centrale størrelser som BNP, BNI og disponibel BNI. Der er i fuld konsistens mellem betalingsbalancens og statistikken for udenrigshandel med tjenester, og for opgørelsen af nationalregnskabet i de måneder hvor denne statistik udkommer. I måneder hvor nationalregnskabet ikke offentliggør statistik, kan der i betalingsbalancen være revisioner til kvartaler, som ikke er indarbejdet i nationalregnskabet endnu.

7.4 Intern konsistens

Der er fuld intern konsistens mellem betalingsbalancens månedlige, kvartalsvise og årlige offentliggørelser.

8 Tilgængelighed

De nyeste tal offentliggøres i en månedlig nyhedsartikel, Nyt fra Danmarks Statistik, og alle tal kan findes i Statistikbanken. Betalingsbalancen har desuden en [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

De foreløbige tal offentliggøres i [Nyt fra Danmarks Statistik](#). I Nyt bringes på månedsbasis betalingsbalancens hovedposter.

8.5 Publikationer

Betalingsbalancetallene indgår i den digitale udgave af [Statistisk Tiårsoversigt](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Betalingsbalance og udenrigshandel](#) i følgende tabeller.

8.7 Adgang til mikrodata

Da opgørelsen af betalingsbalancen er baseret på andre kilder, er der ikke indsamling af mikrodata. Adgang til mikrodata skal ske gennem kildestatistikkerne.

8.8 Anden tilgængelighed

Statistikken indgår i opgørelsen af nationalregnskabet og leveres endvidere til [OECD](#), EU, Den Europæiske Centralbank samt [IMF](#).

8.9 Diskretioneringspolitik

Betalingsbalancen arver den diskretioneringspolitik, der ligger til grund for kildestatistikkerne, og publicerer derfor ikke data, som af fortrolighedshensyn, ikke publiceres i kildestatistikkerne.

8.10 Diskretionering og databehandling

Såfremt data er diskretioneret i kildestatistikken, vil offentliggørelsen i betalingsbalancen laves således, at det ikke er muligt at udlede information om diskretionerede data, ud fra andre tal og summer. Det kan betyde at man vælger at følge-diskretionere andre data, som ellers ikke ville have været diskretioneret.

8.11 Reference til metodedokumenter

I IMF's [Balance of Payments and International Investment Position Manual](#) er metoden til opgørelse af betalingsbalancen beskrevet.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Udenrigsøkonomi, Økonomisk Statistik. Kontaktpersonen for statistikken er Søren Burman, tlf: 30 66 03 21 og e-mail: SBU@dst.dk.